Ч. 236 (14.133). Львів, четвер 5. вересня 1935.

Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504.060. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00 „, Піврічно 30·00 „, Річно 60·00 „.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Українські жінки!

Перед нами вибори до сойму й сенату. У важній хвилині приходиться нам виконувати наше виборче право. Одначе ніщо не сміє спинити нас перед тим, щоб піти до виборів і віддати наш голос. Вибори — це боротьба за права Українського Народу і перемога при виборах залежить у такій самій мірі від жінок, як і від чоловіків. На нашу думку бойкот виборів у нинішньому моменті — це засіб боротьби слабодухів, це втеча з фронту політичної боротьби. Всі мали змогу в 1922 р. переконатися про шкідливі під політичним оглядом наслідки виборчого бойкоту.

Ми маємо непохитну віру, що українські жінки підуть лавою до виборів і сотнями тисяч голосів виберуть незалежне українське політичне представництво.

УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ!

Виконайте Ваш національний обовязок! Масовою участю у виборчому акті в дні 8. вересня засвідчіть Вашу політичну зрілість та не дозвольте, щоб через Вашу відсутність Український Нарід не вибрав свого політичного проводу!

Грушкевич Ольга, Ґижа Олена, Колтунюк Марія, Лотоцька Катря, Макарушкова Евгенія, Паарова Іванна, Ракова Софія, Терлецька Евгенія, Тишинська Евстахія, Фільцова Ярослава.

Мін. Понятовський в Маслосоюзі.

У вівторок 3. ц. м. в год. 7. веч. відвідав централю Маслосоюзу у Львові міністер рільництва і земельних реформ п. Понятовський, що прибув туди в товаристві директора департаменту п. Януша Рудніцького, начальника рільничого виділу при воєвідстві п. Ґватковського, львівського городського старости й ін. Міністер інформувався докладно про матеріяльний стан і розвиток Маслосоюзу й підчинених йому молочарських кооператив, про стан їх дотеперішнього задовження та про висоту необхідних кредитів для якнайдоцільнішої дальшої розбудови молочарських кооператив.

Конґрес національних меншин у Женеві.

ВИСТУП Д-РА Л. МАКАРУШКИ.

Польська півофіціяльна агенція „Іскра“ приносить звістки з женевського конґресу національних меншин. Участь бере яких 30 осіб. Головує італійський словінець д-р Вільфан та д-р Аменде. Інституція конґресу національних меншин, що колись викликувала велике зацікавлення, тепер, на думку „Іскри“, находиться в упадку. Деякі групи національних меншин не беруть цього року участи в нарадах. Велика саля конґресу, що давніше з бідою поміщувала всіх делеґатів, тепер опустіла.

„Між ін. (читаємо в комунікаті) кидається в очі відсутність колишньої посолки Мілени Рудницької, що була відомою учасницею меншинних конґресів. З Польщі є тепер колишній посол Макарушка, що репрезентує українців, пос. Гребе від німецької меншини та представник виленських литовців Станкис. Конґрес оживили дещо два виступи: д-ра Л. Макарушки та представника німецької національної меншини в Чехословаччині інж. Рута.

Д-р Макарушка говорив про ситуацію українців у Польщі, підкреслив те, що українці беруть участь у виборах до польського парляменту та водночас вказав на заходи у справі нормалізації польсько-українських відносин.

Представник чехословацьких німців інж. Рута склав заяву льояльности судетських німців до чехословацької держави та потім представив відношення державної чехословацької влади до народів, що живуть у тій державі. Жалувався на чехословацький шовінізм та на протиліберальне і протидемократичне відношення до чужинецьких ґруп, що стає поважною загрозою для вдержання в одних державних рямах тих кілька національностей, що творять Чехословаччину.

Підчас другої промови українського репрезентанта д-ра Л. Макарушки дійшло до інциденту і суперечки з предсідником д-ром Вільфаном. Д-р Л. Макарушка заторкнув у своїй промові трагічну ролю національних меншин, зокрема українців у Совітах. Заявив, що давно вже минулись часи, коли ввесь світ був під гіпнозою большевицьких гасел рівноуправлення народів. Большевикам вірили, й вірили у співпрацю націй на терені Совітів. Тепер світ знає, що совітська держава веде найбільше завзяту екстермінаційну політику супроти всіх народів, за виїмком московського, які живуть на терені Совітів. Вістки про нечувані терпіння українців у Совітах щораз більше зачинають продіставатись до відома світу.“

У тому місці предсідник конґресу д-р Вільфан перебив промовцеві, вказуючи, що обговорені ним справи не є на черзі. Конґрес національних меншин, що мав тревати три дні, покінчився по дводенних нарадах.

Канадійські українці в'тають Всеукраїнський Національний Конґрес.

В місяці липні ц. р. в Саскатуні у Канаді відбувся імпозантний всеканадійський український зїзд, в якому взяло участь понад півтора тисячі людей. У рамках зїзду радили окремо також поодинокі українські організації Канади, а саме: Союз Українських Самостійників, Союз Української Молоді, Союз Українок і Союз Народніх Домів у Канаді. Зїзд приняв низку важливих постанов, а в справі Всеукраїнського Національного Конґресу приняв одноголосно таку резолюцію:

„19-тий Всеканадійський Український Зїзд з вдоволенням приймає вістку про те, що в Женеві, у Швайцарії, має відбутися в кінці цього року Всеукраїнський Національний Конґрес, рішає взяти в тім Конґресі участь, висилаючи на нього свого представника та закликає українське громадянство в Канаді до піддержання цієї думки через збірку на покриття коштів, що будуть з цим злучені“.

Димісія ґенерала Гаяші.

ТОКІО, 4. 9. ПАТ. Міністер війни ґен. Гаяші подався до димісії. Згідно з урядовими донесеннями його наступником буде ґен. Йошіюкі Кавашіма, член найвищої воєнної ради. Деякі щоденники вказали вже вчера, що Гаяші стримується з димісією з огляду на труднощі, що повстануть з того приводу, бо крайно настроєна ґрупа не схоче погодитись на поміркованого кандидата.

ТОКІО, 4. 9. ПАТ. Димісію ґен. Гаяші зі становища міністра війни приняли. Його наступник ґен. Кавашіма завтра перейме свої функції.

—o—

ВИБОРИ до польських законодатних установ.

Ця стаття видрукована на передовому місці в останньому, 5-му числі „Шляху Нації“. Передаємо її в цілості й без змін з уваги на авторитетне вияснення у ній засадничих справ, звязаних з теперішніми виборами. — Прим. Ред.

I.

Перебудова польського державного устрою на основах етатизму і далекосяглі зміни в укладі міжнародніх відносин від хвилини вступу Совітів до Союзу Народів вплинули різко на нашу політику в Польщі. Впливові та відповідальні українські національні чинники вважали за доцільне призадуматись поважно над тим, якими шляхами вести при таких нових обставинах нашу політику, щоби вона була корисна для українського народу.

Найпильніше занялося цією справою Українське Національно-Демократичне Обєднання, що двигало на собі найбільше відповідальности за долю українського національного життя. Воно зрозуміло, що в обличчі великих і далекосяглих світових подій, які бистро назрівають, і в обличчі теперішньої української дійсности, треба найти ключ до якнайдоцільнішого наставлення української національної політики. Перш за все воно ствердило, що розшматованій українській нації не під силу вести боротьбу на чотири фронти. Пануюча на Совітській Україні комуністична московська диктатура веде безоглядно політику нищення українства. Його треба рятувати. Хтож це може зробити? Ясно, що тільки те українство, яке найшлося силою історичних подій і фактів поза кордонами СССР, яке мало і має безпосередні звязки з европейським і взагалі міжнароднім політичним світом, словом те українство, яке живе на Захід від большевицької границі. Найбільше сил, найбільше вироблення і з уваги на те, найбільше обовязків супроти всього українства має без сумніву та частина великого українського народу, що найшлася в Польщі. Обєктивно треба ствердити, що вона мала найбільше свободи рухів, найбільше звязків зі світом і найбільше спроможности виконувати почесну, але при тому важку й відповідальну ролю не тільки оборони всього українства, але й підготови його до великої історичної місії на европейському Сході. Вона це й по змозі сил і засобів виконувала, але не вповні, бо була заабсорбована важним відтинком польсько-української політичної боротьби. З ментом започаткування відомої основної перебудови польської держави обєктивні умовини для виконування описаної ролі західне українство могло б затратити при дальшому веденні виснажуючої боротьби на польсько-українському

відтинку. З уваги на те провідні чинники УНДО рішили, що на тому відтинку необхідно довести до польсько-українського замирення за ціну створення на західно-українських землях умовин Пімонту для потреб усього українства.

Тому то на чоло політичних завдань сучасного моменту Українське Національно-Демократичне Обєднання поставило гасло: створити в Польщі на українських землях такі умовини, які забезпечувалиб українському народові змогу всебічного розвитку, консолідації сил та всестороннього нагромаджування якнайбільше національних цінностей. В тій цілі представники У. Н. Д. Обєднання ввійшли в переговори з польськими державними чинниками. Сталося це 29. травня 1935 р. Українське Національно-Демократичне Обєднання започаткувало тоді реальну практичну політику для нормалізації польсько-українських відносин у Польщі з увагою на великі історичні завдання українства в боротьбі за реставрацію укр. державности.

Висуваючи в Польщі гасла політичної, легальної боротьби за максимальні права українського народу, себто за територіяльну автономію, УНДО спрецизувало цілу низку постулятів, що вимагають скорого і негайного полагодження. Ясно, що воно буде робити все можливе, щоби ці постуляти були реалізовані постепенно, один по другому.

На таку широко й на дальшу мету закроєну базу політичної праці й боротьби впала як перша поважна й важна не тільки для українців у Польщі, але для всього українства взагалі, справа виборів до польських законодатних установ. Колиб у Польщі обовязувала стара виборча ординація, тоді виборча участь для всіх українців булаб безспірна. Тимчасом у висліді перебудови польського державного устрою, прийшла й нова виборча ординація, яка поставила особливо перед українцями в усю широчінь засадниче питання: чи з уваги на постанови виборчої ординації брати участь у виборах, чи ні? Льогіка подій, фактів і нашого політичного положення наказувала нам категорично взяти участь у виборах до польських законодатних установ, не зважаючи на нову ординацію. Бо коли ми вийшли із заложення нормалізації польсько-українських взаємин, то ясно, що саме в законодатних установах ми обовязані найбільше над цією нормалізацією гідно та чесно працювати. Колиб нас там не було, то вся обговорена наша політика з її завданнями сталаб теорією, повислаб у воздусі, бо не малаб ніяких реальних підстав для її реалізації. Таку політику на фронті польсько-українських відносин може реалізувати тільки повноправне Укр. Національне Представництво в Польщі.

Крім того були численні інші причини, які промовляли за участю у виборах. Їх дуже точно обговорювала й обговорює щоденна українська національна преса. І тому їх тут повторяти не буду. Зазначу тільки, що поза УНДО-м і поза Українською Народньою Обновою, що є за виборами, проти них заявилися радикали і націоналістичні ґрупи. Тактика радикалів, що свого часу стрималися разом із УНДО-м від голосування над поправками до нової польської конституції, для нас досі в цій справі незрозуміла. Щож до націоналістів і тих, що під них підшиваються, то ми їх розуміємо. Вони по своїй природі наставлені проти всякого реалізму в політиці. Їх не навчило нічого життя, ні трагічні досвіди їхньої, на нашу думку викривленої і шкідливої, діяльности. Для них елемент відповідальности за добутки і надбання національних цінностей не існує. Це елемент молодий, недосвідчений та політично невироблений. Це елемент, що вище ставить крилату фразу від реальної органічної праці над розбудовою українського національного життя. Але справа теперішнього т. зв. націоналізму в нашому житті — це зовсім окрема справа, це окрема трагічна сторінка нашої безталанної дійсности і тому над нею ближче спинятись не будемо. Ми не сумніваємося, що розумні й розважні та політично досвідчені чинники навіть із нашого націоналістичного світа обєктивно не можуть заперечити потреби польсько-українського замирення, а через те і необхідности Українського Парляментарного Представництва.

II.

Якже було можна дійти до того, щоби при теперішніх парляментарних виборах у Польщі дійти до Українського Парляментарного Представництва? Виборча ординація така, що без відповідного порозуміння з польськими відповідальними чинниками українці навіть при найбільшій напрузі в теперішніх обставинах не булиб у силі провести своїх представників не тільки до законодатних установ, але навіть у кандидати на послів і сенаторів. Отже із уваги на те виборче порозуміння було необхідне. До нього й дійшло. Вислідни того порозуміння в усіх на очах. Ми маємо спроможність вибрати до сойму 15 українських послів. Перед двома місяцями ніхто споміж українців на Галицькій Землі, здається, не вірив у те. А воно всеж таки стало цілком реальною перспективою виборчих вислідів.

В основу виборчого порозуміння лягло те, щоби в кожній окрузі провести на послів одного українця й одного поляка. Ясно, що нікого споміж українців таке поставлення справи вповні не може задовольнити. Але коли зважити духа закону про виборчу ординацію та все дотеперішнє наставлення польських чинників до українства, то треба обєктивно ствердити — що це для української практичної політики є поважним успіхом. Сам склад передвиборчих окружних зібрань був такий, що ніде не давав нам змоги провести без такого порозуміння самостійно наших кандидатів. Таким чином їх проведення в усіх округах свідчить про те, що монолітне досі протиукраїнське наставлення польських чинників змінюється, а це теж важна обставина, коли мати на увазі дальшу працю над нормалізацією польсько-українських відносин і працю над розбудовою українського національного життя.

При нашій дотеперішній політиці галицьке москвофільство втішалося незаперечною підтримкою і фаворизуванням усіх польських чинників, очевидно, проти українського руху. Виборче порозуміння, побудоване на широкій базі нормалізації польсько-українських відносин у Польщі, спричинило те, що галицьке москвофільство втратило дотеперішню політичну підтримку й фаворизування з польського боку. Цієї обставини до мінусів виборчого порозуміння зарахувати хіба теж не можна.

Але найважнішим моментом у цілому акті виборчого порозуміння є не те, а щось зовсім інше. Маємо на увазі факт, що на підставі сумного історичного досвіду, по обох сторонах не було стовідсоткового довіря до того, чи виборче порозуміння буде вповні дотримане. По обох сторонах не було певности в те, чи ціла та акція випливає з доброї волі, чи може оба контрагенти грають на те, щоби себе взаїмно перехитрити. Тут треба обєктивно ствердити, що вислід передвиборчих окружних зібрань доказав, що польські чинники на 100 відсотків дотримали умовин порозуміння та перебороли всі свої внутрішні трудноці, що стояли цьому на перешкоді. Тим вони доказали добру волю та щире трактування справи. Тепер черга за нами! В часі виборів ми маємо доказати, що по нашій стороні теж добра воля і щирий підхід до цілої справи. В усіх округах наші й польські кандидати, які мають бути послами, поставлені на двох перших місцях. При голосуванні мається згідно з виборчим компромісом поступати так, щоби віддавати картки без крисок і кресленъ, а тоді згідно із законом будуть вибрані два перші кандидати. Ясно, що коли ми денебудь від цього відступимо, то тим самим нарушимо одну з основних точок виборчого компромісу і не виявимо на 100 відсотків доброї волі для великої справи нормалізації відносин на наших землях. Бо **не треба забувати, що вибори на шляху до наладжування польсько-українських взаємин є тільки епізодом.** Вони не є та не можуть бути самоціллю. Здобуття одного, чи двох мандатів більше тут не має і не може мати вже тепер ніякого засадничого значіння. Ціла суть справи в тому, що стовідсоткове дотримання виборчого компромісу спричиняє по обох сторонах відповідне психольогічне наставлення для дальшої праці над творенням пригожих і корисних умовин для цілого нашого національного життя. Отже з уваги на велику цілість треба солідарно, гармонійно і льояльно трактувати й дрібніші, епізодичні справи. Це наказ не тільки доцільности, але й чесної, гідної політичної гри.

III.

Наша участь у виборах випливає для нашої політики, як це вже згадано на початку, із самої її теперішньої суті, наставлення та льогіки подій. Ми, очевидно, не знаємо до яких реальних, конкретних успіхів доведе нас ця політика. Не можемо закривати очей і на таку перспективу, що вона може й нас самих розчарує, але така можливість не може для політиків бути арґументом на те, щоби її не вести. В політиці так само як і в війні ніхто не може бути певний кінцевого висліду. Як у війні ніякі льокальні та хвилеві успіхи не передрішують кінцевого результату, так і в політиці переходовий успіх, чи осяг не дає ніякої запоруки, що все буде успішне й осяжне в підсумках. Але так, як у війні часто від одного льокального доброго потягнення приходить поправа на цілому фронті, так і в політиці нераз одно розумне та доцільне потягнення на політичній шахівниці може лягти в основу виграної для національного добра. При цьому не треба забувати, що на війні події йдуть бистро і тому скоро унагляднюються її результати. Зате в політиці темпо подій зовсім інше. Вони назрівають поволі, часом роками, часом десятиліттями і ще повільніше нераз здійснюються. Так само на війні, як і в політиці бажання достосовується не до великих намірів, але до реальних сил і спроможности.

У політиці ніколи не рішає само „хочу", бо далеко більше значіння має там те, що я „можу". Ми хочемо **всього**, а можемо здобути тепер тільки **дещо**. Чи з уваги на те, що не можемо добути **всього**, маємо резиґнувати також із частини того, що нам потрібне в даний момент, а без чого у майбутньому взагалі не моглоб бути мови **про все?** Політика тяжка й відповідальна річ, але саме тому вона ніколи не повинна плавати по змінливих хвилях настроїв і демаґоґії; вона мусить кермуватись у своїх учинках і поступах кожночасною твердою дійсністю, обставинами, спроможністю і вимогами національної рації. А національна українська рація наказує нам саме тепер творити якнайбільше сприятливі політичні умовини, на те, щоби ми могли свобідно дихати, свобідно творити і без трудноців та перешкод стояти на сторожі всього українства і його найвищих національних ідеалів.

Василь Мудрий.

Італійсько-абісинська примирна комісія закінчила свої праці.

НІ ІТАЛІЯ НІ АБІСИНІЯ НЕ НЕСУТЬ ВІДПОВІДАЛЬНОСТИ.

ПАРИЖ, 4. 9. ПАТ. Суперарбітер італійсько-абісинської примирної комісії мін. Політіс оголосив учора рано своє оречення на тему відповідальности за події в Уаль-Уаль. Це оречення згідно підписали італійські й абісинські арбітри. В такий спосіб комісія закінчила свої праці. Оречення стверджує, що ніяка сторона ані Італія ані Абісинія не поносить вини за події в Уаль-Уаль, та за події, що по них заістнували. В той спосіб арбітраж мін. Політіса дає повну сатисфакцію Абісинії, яка досі твердила, що не несе відповідальности за інцидент, який відограв таку важливу ролю в розвою італійсько-абісинського конфлікту. Суперарбітер і арбітри рішили повідомити про висліди своїх праць секретаріят Ліґи Націй, який оголосить це оречення

Мир або санкції проти Італії.

ЖЕНЕВА, 4. 9. ПАТ. Члени Ради Ліґи Націй зїхались майже всі у Женеві. Прем. Ляваль, мін. Іден і бар. Альоізі конферували вчора цілий день і нині ведуть далі наради. Засідання Ради Ліґи починається у середу в 4-ій годині пополудні. На черзі нарад є 25 справ. Проте на перше місце висувається італійсько-абісинський конфлікт. У кулюарах кружляють поголоски, що Франція піддержить становище В. Британії.

Передбачують, що британська делеґація буде домагатись від Ліґи вирішення італійсько-абісинського конфлікту, себто збереження миру у східній Африці, або санкцій проти Італії, якщо Італія не хотіла придержуватись постанов Ради Ліґи Націй.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

З життя українців на Далекому Сході.

З „Манджурського Вістника", якого дві серпневі числа дістались до наших рук, довідуємося дещо цікавого про життя-буття наших земляків на сході Азії, в часі, коли події в Абісинії відвернули увагу світа, а є тим і нашу, від далекосхідних можливостей. Це життя наших земляків невеселе, що пробивається не тільки зі сторінок газети. „Ситуація наша тут *складна і тяженька*" — пише в окремій записці до нас редактор І. Світ, обіцюючи насувати це незабаром у „Ділі" в довшій кореспонденції.

Найважніше, що *нема згоди* серед харбінських українців, що ми вже декілька разів з жалем зазначували. Незгода триває дальше. Союз Українських Емігрантів і Рада Української Нац. Кольонії — це два ворожі табори. Третій табор — т. зв. „невтральні" — ще збільшує розбиття. „Сучасний стан поганий і треба рішуче піти на повне порозуміння, залишаючи бажання підчинити розлавити протилежні групи". Ось слова п. *О. Вансовича*, старого українського діяча на Д. Сході, тепер члена Шангайської Громади. Він у літі ц. р. заїхав до Харбіна і приглянувшися страшному роздорові внутрі нашої місцевої кольонії, повернувся до Шангаю з гнітучими — як заявляє — враженнями.

„Манджурський Вістник" не тільки реєструє сумні факти роздору, але теж вказує на історичну конечність порозуміння в обличчі поважних завдань, що їх мають українці на Дал. Сході. В передовиці з 5. серпня пише газета між іншим ось-що:

„Ліквідація комуністичних форпостів, що існують на берегах Тихого Океану, є сьогодні завданням ряду азійських держав, бо дати їм можливість провадити розкладову акцію — це означує далі поширювати комуністичні впливи й руйнувати національне життя.

Приклади комуністичних бунтів та повстань у Китаю дають докази того, що комуністи не припиняють своєї розкладової акції, навпаки, бажають поширити терен своїх впливів, і здорові азійські нації мусять поставити кріпку стіну проти цього наступу Інтернаціоналу.

Замешкалі на Далекому Сході українці, як здорова та відпорна в комуністичному відношенні нація, мусять бути першими в цьому змаганні та мусять допомогти азійським народам у їх боротьбі. Ми маємо вже досить практик та відчуваємо у своєму власному житті всю отрýйну роботу комуністичного ладу, у себе на Великій Україні, де роками нищиться все національно свідоме.

Але наша праця тут може зустрінути тільки тоді підтримку азійських народів, коли вони зрозуміють наші завдання та коли наші прямування будуть відомі не тільки окремим особам, але й широким народнім масам, коли українські ідеї антикомуністичного наставлення будуть так яскраво відомі тут, як вони відомі в Европі та Америці".

Для цього — пише дальше газета — треба вести велику активну пропаганду, треба обєднати наші сили й достроювати свою працю до народніх рухів на берегах Тихого Океану та до визвольних змагань української нації в Европі.

Але — як вказують вістки, поміщені в тих самих числах „М. В." — місцева кольонія не тільки що не дозріла для історичної праці, але не в силі наладнати навіть найважніших місцевих справ. І так: відчинення української початкової школи в Харбіні знову під знаком запиту, справа бібліотеки в ненормальному положенні, читальня не має приміщення, а бібліотека бувшого Українського Клюбу все ще запечатана і нескатальогована. Є, що правда, і кращі вісти. Наприклад *харбінська „Просвіта"* працює безупинно. Її заходом відбуваються часті реферати та дискусії. „Сходини вже стали постійними в життї товариства і причиняються до більшої консолідації членів". З останніх рефератів згадаємо: Мілька про політчне положення, Паславського про „українізацію" на Україні і другий про Хвильового та інших „уклоністів", Шлендика про Чикаленка як суспільного діяча та мецената, Вансовича про Українську Національну Громаду в Шангаю.

З короткого реферату „М. В." про організаційне життя наших земляків у Шангаю довідуємось ось-таке:

Місцева У. Громада має сьогодні діяских членів около сто, зареєстрованих поверх 400 членів. Має вона власну домівку на терені міжнародньої концесії, де найшли приміщення: канцелярія, бібліотека та читальня. Відбуваються часті сходини членів, на яких читають ріжні реферати та проводять дискусії. В місцевій пресі друкуються ріжного характеру інформаційні замітки й таким чином українська справа популяризується серед своїх та чужинців. Особливо прихильно до українців ставляться англійці. Що торкається загального економічного положення шангайських українців, то у звязку із загальною крізою воно стало значно гірше, як було раніше.

Недавно повернувся з Канади був. голова Громади п. Бутенко, котрий за рік свого перебування в Америці відвідав чимало українських організацій та громад, де зазнайомився з їх життям та освітлював життя українців в Азії.

Наприкінці згадаємо, що „М. В." присвячує чимало уваги справі Всеукраїнського Національного Конґресу, нотуючи пильно всі вісти, що приходять у цій справі з Европи.

Север.

Збройний конфлікт в Африці і в Европі?

ВОЄННІ ПРИГОТУВАННЯ ІТАЛІЇ І В. БРИТАНІЇ.

ПАРИЖ, 4. 9. ПАТ. Авас повідомляє з Неаполю: Кораблі „Авентіно" і „Коліо", які мали відїхати з Неаполю 6. вересня до східної Африки, дістали приказ змінити напрям їзди. Кружляють поголоски, що оба кораблі поїдуть на Егейське море. Також усі воєнні кораблі з Неаполю переїдуть до іншого порту.

ЛЬОНДОН, 4. 9. ПАТ. Райтер повідомляє з Найробі, що туди приїхали чотири бомбовози і 20 вояків. Шеф летунської ескадри прилетів з Хартуму і жде на губернатора Кенті, щоб обговорити з ним поліційні розпорядки у звязку з італійсько-абісинським конфліктом.

Авас повідомляє з Каїро: Надійшли вістки, що дві італійські дивізії сконцентровані на кордонах Киренаіки та Єгипту. Єгипетський уряд почав земні роботи на кордоні Лібії, які мають стратегічний характер.

Д-Р ВОЛОДИМИР ЗАЛОЗЕЦЬКИЙ.

Олекса Новаківський.

Великі страти відчуваємо щойно тоді, коли усвідомимо собі значіння тих, що ми їх стратили. Остання страта зустріла українське громадянство і всіх тих, які стояли близько до мистця так нагло, що ще не хочеться вірити, що його між нами не стало. Ще пару неділь тому автор цих рядків дискутував з мистцем над проектами святоюрської Мадонни і ніхто не міг припускати, що подивугідну життєвість і темперамент мистця може припинити маєстат смерти... І не могла навіть вміститися думка, що ця людина, яка палала вся святим огнем творчого захоплення, що снувала горячково безліч мистецьких проєктів — може від нас так нагло і так трагічно відійти...

Бо захопила великого мистця смерть нагло посеред його творчости. Перебила кипуче мистецьке життя і не дала завершити і так величавий мистецький набуток. І саме тому наше громадянство понесло подвійну втрату: втратило мистця, який переріс своїм талантом все теперішнє українське малярство і те все, проєктоване ним і незавершене, що ще далі збагатило би духову скарбницю українського громадянства.

Не час ще нині встановити останні критерії творчости мистця і накреслити ясно його місце в історії українського малярства і мистецтва взагалі. Але певне є нині уже одно: Новаківський стоїть перший на порозі обновленого українського новочасного мистецтва і як такому належиться йому вже нині пальма першенства заслуженої безсмертности. Його імя вже нині належить до історії українського мистецтва, але майбутній розвій українського мистецтва свідомо чи несвідомо в потакуванні, чи в неґації, у сприйманні чи в відкидуванні його творчости все ще стоїть і довгий час буде стояти під його знаменем, бо Новаківський це частина стихійної сили, яка збуджує, викликує подив, запал, захоплення або спротив, опозицію, неґацію, але в цілому так чи інакше діає, запладнює як творча і динамічна сила. В тім останнім лежить його властиве значіння. Як мистець великого формату, наділений незвичайною інтуїцією, відданий службі для мистецтва, — не переборщимо, коли скажемо, що ціле життя його було одною великою жертвою для того мистецтва, яке він так понад усе кохав — творить він в історії сучасного українського мистецтва надзвичайну появу. Він став джерелом мистецького виховання не тільки для своїх найближчих учнів, не тільки для свого найближчого оточення, але і для цілого громадянства. Він умів збогатити мистецьку культуру і піднести її рівень. Не теоретичними трактатами, не засобами освіти, а власне тим безпосереднім діланням своїх творів. І коли нині є вже гурток людей у краю, що розуміє вартсть мистецтва і дорожить його цінностями, коли витворився смак і зросли мистецькі вимоги — то все це так чи інакше є заслугою Олекси Новаківського. Наслідком незвичайно виробленої мистецької інтуїції мистець охоплював овиди, про які і не снилось тим, що так залюбки закидують йому якісь браки. Мав погляд на найвищі мистецькі питання і проблеми. Пригадую собі дискусію над книжкою Папіні-я „Живий Данте", ведену автором цих рядків з мистцем ще пару тижнів тому. Із розмови Новаківського пробивалося захоплення і глибоке розуміння духа літературних мистецьких творів; то саме можна сказати про чисто мистецькі проблеми, в осуді яких проявляв бистроту та глибокий аналітичний змисл.

Але найбільш промовляє за величністю його таланту факт, що ніхто так добре не засвоював собі духа часу як Новаківський. Жив він життям відірваним від великих мистецьких центрів, а всеж відчував усі духові та мистецькі зміни. Пригадую собі часто, що вертаючись ізза кордону, я не міг вийти з подиву, як інтуїційно мистець переходив всі стадії еволюції новітнього мистецтва. Тільки мистці великого формату можуть спромогтись на щось подібного. І власне у звязку з тим хочу звернути увагу на останню фазу його творчости, яка кидає жменю світла на цілу його мистецьку індивідуальність: ідучи за новими проблисками релігійної думки в мистецтві Новаківський звернувся до проблем релігійного мистецтва. І тут відчув незвичайно глибоко потреби часу. З розмов, які велися на ту тему між мистцем і автором цих рядків можна було відчути цей новий підхід у мистця, який далекий був від усякої поверховности і з якого зродилися концепції святоюрської Мадонни. Разом з тим заціквився мистець старинною візантійською традицією у нас — розуміється не в антикварнім розумінні того слова, але в змислі перетворення старої традиції в творчім процесі його мистецької індивідуальности.

І власне цей найновіший етап творчости — один із шляхів його всестороннього таланту — перервала немилосерна смерть...

Але смерть перервала тільки його фізичне іствування. Бо Новаківський живе у своїм безсмертнім ділі далі. Це, що він створив серед невимовно тяжких особистих відносин, це все перетриває віки: як жива сила діяє в тих, що відчувають мистецьку творчість, піднеслість, шляхотність, чесність та вірність всіх мистецьких починів артиста. Тим саме він є великий. Він перший — в новітніх часах — причинився більш як хтось другий до поширення і поглиблення культу мистецтва серед нашого громадянства. І тому українське громадянство має всі дані бути гордим з мистця, якого не посоромилась би жадна інша нація. Але разом з тим виростають обовязки. Обовязки береження дорогоцінної спадщини і отого великим піетизмом, на який заслугочували її великим піетизмом, на який заслуговують люди тої величини, що Новаківський. Навіщо не треба собі так заслужити, як на славу великих людей. Щоби вони творили окрасу громадянства, на це воно само мусить собі заслужити: глибоким піетизмом, яким окружає память великих людей; так тільки сплатить воно свій довг супроти велитнів духа.

І так з чужини вважав я своїм обовязком передати цих пару скромних рядків замість грудки землі на свіжу могилу великого мистця та клоню голову перед його великими Тінями.

Відень 30. серпня.

З польської преси.

Політика „Польськ-ого Радія“.

„Бюлетин Польсько-Українськ-ий“ з 1-го ц. м. приносить більшу статтю п. н. „Невикористаний чинник зближення“. Тим чинником є радіо, точніше — „Польске Радіо“. Редакція (автор) звертає увагу, що в останньому часі більшість акцій „Польского Радія“ перейшла в руки держави і тому уряд матиме тепер більший вплив на програмову політику тієї установи. З заяв нових керманичів „П. Р.“ автор статті міркує, що вони в більшій мірі будуть брати під увагу ідеольогічні напрямні, згідно з ідеями покійного Маршала, — іншими словами, у більшій мірі будуть займатись більше актуальними життєвими проблемами сучасної Польщі і реферувати їх у дусі ідеольогії Маршала. Пригадує слушну увагу Митрополита Шептицького, що польське громадянство дуже мало знає про українців і українське життя та вказує на „П. Р.“, як ту установу, яка в даній ділянці страшенне занедбує свою місію систематично і правильно інформувати польських слухачів про українську проблему й українців. Таким робом автор підкреслює, що залежить йому у даному випадку не на українських авдиціях для українців, а для поляків. Його уваги на цю тему дуже знаменні:

„...Досі якось так складалось, що „Польске Радіо“ стидливо проминало мовчанкою все, що торкалося українського життя в Польщі і за кордоном. Обмежувалося до трансмітування одного або двох виступів українського хору на рік і трансмітовано раз поранок з варшавської фільгармонії, присвячений українській музиці (здається, що забули заповісти, що це музика українська, хоч не забувають цього при музиці російській або шведській).

Очевидно, можна не признавати факту існування українців і вдавати перед радіоабонентами, що українців у Польщі „нема“, але сумніваємось у доцільність такої тактики. Не можна чейже заперечити, що в кожній ділянці культурного життя українці можуть похвалитися значним дорібком, з яким варта і нам познайомитись. Реалізуючи гасло зближення між народами при помочі хвиль етеру, „Польске Радіо“ нераз частує нас авдиціями, присвяченими напр. Еспанії або Бразилії. Це добра думка, але годилось би також сказати і про тих, які живуть у безпосередньому з нами сусідстві, на території спільної держави.

Маємо чейже численних представників наукового світа, численних професорів зпоміж поляків і українців у самій Варшаві, які знаменито знають українське життя, маємо представників українського артистичного і літературного світа, є українські твори непересічної вартости, але все те находилось досі якось поза сферою зацікавлення польської радіофонії. Так склалося, що українські співаки співали перед мікрофоном пісні польських композиторів або „циганські романси“ у московській мові, оминаючи українські музичні твори (хіба не з власної ініціятиви?)

Про сучасну українську поезію радіослухачі могли довідатися тільки з двох коротких авдицій зі Львова (про несучасну поезію взагалі нічого не чути).

Назагал, життя українського елементу у Польщі і тимбільше цілість української проблеми це для пересічного польського громадянина надалі „терра інкоґніта“. Громадянин, якому сьогодні чи завтра прийдеться стрінутись з українськими справами чи то з приводу свого уряду чи на терені суспільної або господарської праці, залишений під цим оглядом на поталу інформаторів, що свідомо або несвідомо працюють „ад майорем Росіє ґльоріям“. Найвищий час направити помилку і взяти ту справу у відповідну систему“.

До повищих слушних уваг слід пригадати, що українська преса, зокрема безліч разів „Діло“, незалежно від безпосередніх заходів музичних і літературних кол, підкреслювала, що політика „Польского Радія“ повинна брати під увагу український елемент під трьома оглядами: 1) давати українські авдиції, *призначені для українських радіоабонентів*, 2) авдиції *з українською тематикою*, при використовуванні українських і польських фахових сил, — *для польських слухачів*, — головно інформаційного характеру, і 3) затрудняювати українські артистичні сили при *загальних програмах*.

На превеликий жаль, досі політика „Польского Радія“, зокрема львівської радіостанції, діясно йшла по лінії, що „українців нема“, — по лінії повного легковаження українського абонента, якого навіть неоднократно провокувало відповідними авдиціями („русскі“ хори з піснями „Пора за Русь“!), аж дійшло до того, що на останній гр.-кат. Великдень українські слухачі не мали навіть своєї Служби Божої! Ми звертали увагу на поведінку керманичів львівського відділу „Польского Радія“, які навіть своїх власних обітниць не дотримували. Правдою є також те, що бували випадки, коли українським артистичним силам львівська радіостанція ставила обовязкову вимогу не виконувати творів з української тематики! Правдою є теж, що перед мікрофони різних висильних радіостацій „Польского Радія“ вічно продістається всяка мізерота і програми засмічені творами і виконавцями нижче пересічного мистецького чи літературного рівня; правдою є, що маємо там до діла з усякою „екзотикою“ та „метафізикою“, — зате нема української тематики, українських прелеґентів, українського живого слова, української літератури, музики, пісні, відчитів про сторінки української історії, про українську етноґрафію, фолькльор, нові змагання і осяги в сучасному малярстві, музиці і т. д. і т. д. Все це можновладців, що складають програми „Польского Радія“ не цікавить, до всього того вони ставляться неохоче і — вороже. Та одночасно чуємо декламації про „культурну співпрацю“!

Маєток села постійно зменшується.

Цікаві числа про зменшування маєтку села внаслідок господарської скрути оголосив виділ економіки дрібних господарств (від 2—50 га) у Польщі. Господарська скрута обнизила вартість активного капіталу поміщеного в землі, меліораціях, будівлях, інвентарі і т. п. й одночасно збільшила вартість пасивного капіталу себто ріжних векслевих і ґрунтових довгів селян. Ріжниця між обома цими капіталами себто між вартістю землі, будинків і т. д. та довгами, які обтяжують цю землю, будинки і т. д. дає чистий маєток. Це постійне зменшування маєтку села від 1928 р. найкраще зясовують нижче подані числа, які оголосив виділ економіки дрібних господарств. І так у 1928 р. маєток 1 га сягав 3.591 зол.; в 1929 р. — 3.569 зол.; в 1930 р. — 3.349 зол.; в 1931 р. — 2.781 зол., в 1932 р. — 2.101 зол. і в 1933 р. 1.728 зол. Іншими словами, якщо маєток селянина з 1928 р. означимо числом 100, то в 1933 р. його маєток з 1 га зменшився на 48.1 проц. себто майже на половину. І хоч не маємо чисел за роки 1934 і 1935 можемо сміло сказати, що в обох цих роках не тільки не було ніякої зміни на краще, але навпаки: маєток ще сильно змалів.

ЗРІСТ ВАРТОСТИ КАПІТАЛУ ПО БАНКАХ.

Хоч селянин у цих роках тяжко працював на своїх вузеньких нивках-грядках, сіяв і орав, проте втратив більшу половину свого маєтку внаслідок господарської скрути. Саме в тому часі зросла неспівмірно вартість капіталу, поміщеного у банках. Зріст вартости капіталу по банках найкраще ілюструє ось-такий примір. Власник 100 зол., які зложив на щадничу книжечку до поштової щадниці 1. січня 1928 р., матиме 31. грудня 1933 р. уже 143.63 зол. Єдина праця цього власника зводилась до того, що він за шість років не підоймав з поштової щадниці відсотків від своїх 100 зол. Цей примір зясовує найкраще розхилення ножиць між спадком вартости селянського маєтку і капіталу поміщеного в банках, яке замикається числом 95.53.

КОГО ПРИГНІЧУЄ ЗРІСТ ВАРТОСТИ ГРОША?

Ось так повстав господарський парадокс. Селянин продукуючи тратить маєток; капіталіст без праці тягне нові користи. Селянин не може позичити грошей, бо за високі відсотки лягають на нього непомірним тягарем. До того позичка зменшує його маєток, бо селянин мусить покривати теж кошти капіталізації.

ВІДСОТКИ ВІД МАЄТКУ СЕЛЯН І КАПІТАЛІВ

В 1931 р. відсоткова стопа у Поштовій Щадниці сягала 7%, в 1932 р. — 6.3%. Якщо приймемо опроцентування чистого майна селян в 1931/32 на 6%, побачимо, що селянин стратив на 1 га — 147,43 зол. В 1933 р. відсоткова стопа у Поштовій Щадниці сягає 4,9%. Приймаючи опроцентування чистого маєтку селянина на 5% — втрата дійде до 76,07% на га. Якщо приймемо, що в 1932/33 чистий маєток селян опроцентований на 1% річно — то і так страта на 1 га сягалаб 1.43 зол. Іншими словами коли капітал у Поштовій Щадниці приносив власникам від 6.3% у 1932 р. і 4.9% у 1933 р., то капітал поміщений у землі в тому саме часі не приніс ніякого доходу.

Тому то завелике розхилення ножиць між обниженою вартости селянського маєтку і капіталу поміщеного у банках є небезпечне і під господарським і суспільним оглядом, бо придавлює непомірним тягарем велитенську більшість населення. До того всі користи з такої коньонктури черпає розмірно невелика частина людей.

Єдиним виходом з цього грізного положення булоб звести користи капіталу поміщеного в банках до рівня користей капіталу, поміщеного в землі. В кожному випадку розвязка цього грізного положення мусить прийти і то з користю для селянства, бо селянство опинилося над берегом пропасти.

Король і нарід плачуть гіркими сльозами за королевою.

ПОДРОБИЦІ З ПОХОРОНУ БЕЛЬГІЙСЬКОЇ КОРОЛЕВИ.

БРЮСЕЛЬ, 4. 9. ПАТ. У вівторок перед палатою короля на вулицях Брюсель панував великий рух. Цілу ніч населення столиці майже ні на хвилину не заснуло. На вулицях увесь час продавали квіти, які населення складало перед брамою палати. З провінції приїхало стільки людей, що на похорон короля Альберта. Перед палатою йшли останні приготування до похорону, бо щойно пізним вечором у понеділок припинили доступ людям до домовини королевої. Від раннього ранку у вівторок перед палатою почались сходити численні делеґації.

Безпосередньо перед похороном король з почотом пішов до каплиці в королівськім замку, де лежало тіло королевої Астриди і прийняв князів та надзвичайних амбасадорів.

В год. 10.15 перед полуднем розляглись 33 гарматні вистріли, стали дзвонити дзвони і з королівської палати вийшов похоронний похід. На переді їхала ескадрона жандармерії, за нею йшли орхестри сповиті чорною крепою, їхала ескадра кінноти, батерія гармат зпід Ізер, яка брала участь підчас світової війни і делеґації військових орґанізацій. Перед домовиною йшло дуже багато священиків під проводом примаса Бельгії Ван Роя.

Домовина королевої з магоневого дерева не мала ніяких прикрас. Домовину прикривали державні прапори, сповиті чорною крепою. Над головою лежала велика корона. Двацятькілька років тому похоронним возом, на якім везли домовину з королевою Астрид, відвезли королеву Генрику і короля Леопольда ІІ. Зараз за домовиною йшов зрезигнований і прибитий горем король Леопольд ІІІ., праворуч короля батько королевої Астриди кн. Карло шведський, ліворуч — брат короля гр. Фляндрії. Король не міг опанувати свого горя і з очей ввесь час спливали сльози. За королем йшов італійський наслідник престола кн. Умберт, кн. Йорку, шведський і данський наслідник престола, архикн. Отто і ближча рідня, леґат папи і надзвичайні амбасадори. Між закордонними місіями був надзвичайний амбасадор Польщі марш. Рачкевич.

Матір королевої Астриди кн. Інгеборга і мати короля Леопольда ІІІ. їхали до катедри самоходом, бо згідно з місцевим звичаєм жінки не йдуть за домовиною.

По жалібнім богослуженні у брюсельській катедрі король Леопольд ІІІ. рішив йти пішки за домовиною всупереч постановам, які обовязують на дворі короля. Згідно з цими постановами всі достойники повинні їхати до Ляекен, де є гробниця королівської родини, каретами або самоходами. Щойно по 2 км. дороги королівська карета завезла короля до Ляекен, де були вже члени королівської родини та інші достойники.

При складанні домовини до підземелля діялись драматичні сцени. Король і присутні плакали гіркими сльозами. Домовину королевої Астриди помістили недалеко гробниці Леопольда І, основника бельгійської династії, між криптами Альберта І. і гр. Фляндрії.

Сензаційний зворот з концесійним нафтовим договором.

АФЕРА РІКЕТА.

ПАРИЖ, 4. 9. ПАТ. Агенція Аваса повідомляє з Льондону, що афера Рікета прибирає ширші й поважніші розміри, як зразу думали. Англійські політичні кола не виключають нині можливости, що в тій концесії заанґажовані англійські капітали. Доходження переведені вчора урядовими чинниками в великих банках Сіті дали негативні висліди. В деяких колах думають, що дальші доходження моглиб устійнити, що приватні англійські капітали фігурують між незнаними досі спільниками Рікета. Ті кола думають, що здогадувані групи капіталістів не моглиб зібрати засобів, які є потрібні, щоб фінансувати таку поважну трансакцію, але могли придбати суму, що вистарчилаб, щоб започаткувати інтерес і дальші переговори. Важне те, що деякі телеграми з Адіс-Абеби заперечують учорашні вістки про участь англійських капіталів.

АМЕРИКАНСЬКІ КАПІТАЛІСТИ НЕ ХОЧУТЬ ПЕРЕШКАДЖАТИ МИРОВИМ ЗУСИЛЛЯМ.

ЛЬОНДОН, 4. 9. ПАТ. Велику сензацію викликали вістки з Вашинґтону, що концесія Рікета, яка счинила таке замішання уневажнена. Державний департамент заявив учора пізно ввечері, що в висліді розмов переведених учора державним секретарем Гулем з директорами „Стандард Вакуум Ойль Компані" це товариство повідомило державний департамент, що відсуваеться від концесії та що повідомить про це абісинського цісаря.

Державний секретар Гуль заявив, що щойно вчора довідався, що „Вакуум Ойль Компані" є власником концесії. Гуль сказав директорам товариства, що ця концесія є поважною перешкодою вдержати мир і що вона може мати дуже поважні наслідки. Уряд Зл. Держав дуже хотів би, щоб цю концесію анулювати. „Стандард Ойль Компані" послухала припоручення свого уряду та оголосила такий пресовий комунікат: „Стандард Ойль Компані" цікавилась більш як 20 літ нафтовими інтересами в Абісинії та провірювала можливости експльоатації тамошніх нафтових джерел. З початком цього року пан Франціс Рікет заявив нам, що може заключити відповідний контракт з абісинським урядом. Тому ми зорганізували спеціяльне товариство в Делявэр під назвою „Афрікан експльорейшен енд девельопмен корпорейшен". Пан Рікет був уповажнений вести переговори. Ціла та справа була ведена як суто приватна на основах чистого інтересу з Абісинією без порозуміння з будьяким іншим урядом. Всі ті подробиці товариство подало до відома державного департаменту, заки оголосило цей комунікат".

Коли державний секретар Гуль повідомив телефонічно президента Рузвельта про рішення „Стандард Ойль Компані" зірвати абісинську концесію, Рузвельт висловив з того приводу велике задоволення. Секретар Рузвельта повідомив пресу, що президент є дуже задоволений, бо думав, що ця концесія утруднює всі зусилля щоб вдержати мир.

З виборчого руху.

КРАСНЕ.

Дня 31. серпня відбулося в **Краснім** виборче віче в салі місцевого Народнього Дому. Зборам проводив **о. інсп. Навроцький.** Реферував **інсп. Володимир Кузьмович.** Референт пояснив зібраним наше теперішнє політичне положення і виборчу справу, особливож справу й узасаднення виборчого компромісу. По рефераті інсп. Кузьмовича промовляв ред. „Шляху Нації" **Зенон Пеленський.** Промовець зясував присутнім теперішне міжнародне положення та в звязку із цим політичну тактику українського національного проводу. Віче рішило одноголосно взяти участь у виборах і піддтримати свого кандидата.

КАМІНЕЧЧИНА.

Дня 1. вересня відбулася в камінецькій окрузі ціла низка передвиборчих віч. І так у **Стрептові** проводив **о. Ванчицький**, реф. **З. Саган і О. Мулькевич**, у **Горпині 4 Нагірцях** пров. **о. Степанина**, реф. **д-р Мінко**, в **Якимові** й у **Вирові** пров. **о. Содомора**, реф. **м-р Затхей**, у **Таланях** і **Деревлянах** пров. **о. Задворняк**, реф. **С. Михайлишин**, у **Язениці** реф. **д-р Лемішка.**

У всіх місцевостях висказують вічевики повне довіря політичному проводові УНДО та ухвалюють взяти поголовну участь у виборах дня 8. вересня ц. р.

Дня 3. вересня відбулося масове виборче віче в **Камінці Стр.** в салі Народнього Дому. Проводив **о. Михайло Сивенький** з Дернова, секретарював **інж. агр. Михайло Сосяк**; до президії увійшов теж п. **Кошарський Теодор.** Реферат про політичне положення і про виборчу ситуацію виголосив редактор „Шляху Нації" п. **Зенон Пеленський.** Референт зупинився у своїй промові особливож над справою розбиття українських політичних сил у часі, що вимагає сконсолідованого громадянства і сильного українського національного проводу. Вияснив далі основно справу виборчого компромісу, особливож те, що він є лише частиною значно ширше закроеної політичної акції, яка має на меті нормалізацію польсько-українських відносин. Ця нормалізація необхідна не тільки з огляду на потребу посилення і розбудови українського національного життя на З. У. З., але теж з огляду на міжнародню ситуацію і визвольні перспективи української справи. Збори приняли виводи референта бурливими оплесками. По промові відбулася дискусія. Віче рішило піддтримати теперішню політику національного проводу і голосувати на поставленого проводом кандидата інсп. Володимира Кузьмовича.

БУСЬК.

Дня 27. серпня ц. р. відбулася в Буську передвиборча нарада, на якій явився п. **Володимир Кузьмович** і виголосив відповідний реферат. На нараді було приявних 75 делеґатів з доокличних громад. Після дискусії і цілої низки запитів, поставлених до референта, забирали голос пп.: **інж. Жовнірчук. о. кан.** Лиско, о. Калиневич, п. Туркевич та д-р Ваньо. Ухвалено резолюції з довірям для політичного проводу й зі зазивом до масової участи у виборах. Місцеві діячі розділили поміж себе доокличні важніші осередки, де мають бути скликані відповідні передвиборчі наради.

БРІДЩИНА.

Заходом Повітового Народнього Комітету в Бродах відбулася в *Дубю* передвиборча нарада дня 25. серпня ц. р., на яку прибуло 120 делеґатів з Дубя, Гаїв Дубиських і Каллубиськ. Реферував д-р *Жолнірчук.* Приявні заявились одноголосно за кандидатурою п. В. Кузьмовича й ухвалили піти поголовно до виборів. Подібні наради відбулися 30. серпня в *Пониквеі, Корсові й Заболотцях* і 1. вересня ц. р. в *Пенякох.*

Дня 20. серпня ц. р. відбулася передвиборча нарада у *Підкамені* у приявві 76 учасників таких місцевостей: Підкаміня, Паньковець, Ясениці, Вербівчика, Орихівчика, Болеславова. Стиборівки, Літовиськ, Немяча, Батькова і Кутищ. Реферат виголосив п. *В. Кузьмович* і *д-р Жолнірчук.* Зібрані ухвалили довіря політичному проводові й візвали громадянство Підкаменеччини взяти масову участь у соймових виборах.

РАДЕХІВЩИНА

Дня 1. 9. ц. р. відбулося в *Лопатині* віче, на якому явилось около 30 людей зі сіл: Лопатин, Хмільно, Барилів, Кустин, Сморжів, Грицеволя, Завидче, Батиїв та Опліцко. Проводив о. дек. *Іван Хавалка* з Хмільна, до президії увійшли: *Яків Паламарчук* з Лопатина і *Йосиф Поправський* з Кустиня. Реферував п. *Володимир Кузьмович.* Забирали голос у дискусії: д-р Селезінка, о. Дідуник і п. Панасюк. Ухвалено резолюцію з довірям політичному проводові і зі зазивом піти масово до голосування, віддаючи чисті картки на компромісову листу.

Того самого дня відбулися передвиборчі наради в таких місцевостях: *Оглядів* — приявних около 100 осіб, референт *інж. Г. Гарасимович; Манастирок Оглядівський* — приявних около 100 людей, референт д-р *В. Чума; Сушно й Ордів* — приявних около 300 людей, референт д-р Возняк.

ПОВІТОВЕ ПЕРЕДВИБОРЧЕ ВІЧЕ В ТЕРЕБОВЛІ

Повітовий Народній Комітет у Теребовлі перевів енерґійну передвиборчу акцію в цілому повіті. На віча в повіті виїздили всі члени ПНК і наради відбули у всіх селах повіту.

Як завершення нашої акції відбулося в *Теребовлі* дня 3. ц. м. повітове віче, на котре прибули масово селяни з цілого повіту разом зі священиками та світською інтеліґенцією. Віче відкрив довшою промовою і проводив йому голова ПНК *д-р А. Заплітний*, секретарював *інж. Вол. Зубрицький.* Реферат про сучасне положення українського народу і вагу для нас виборів виголосив кандидат *Зиновій Пеленський.* Промову кандидата зібрані приняли довготревалими оплесками.

В дискусії забирали голос селяни *І. Крушельницький* зі Слобідки Струсівської та *Єфрем Юрків* з Дарахова, взиваючи селян до активної участи у виборах. Дальше промовляли: *о. Платон Карпінський* з Острівця, дир. ПСК д-р *П. Палійчук*, вказуючи на значіння обєднання та на акцію невідповідальних осіб у звязку з виборами.

Від жіноцтва промовляла п-і Карпінська і в горячих словах взивала, щоби всі жінки стануліи здисциплінованo до урни і віддали свої голоси згідно з інструкціями нашого проводу.

По вияснениях, звязаних з технікою голосування, предсідник закрив віче і присутні відспівали національний гимн.

Повіт. Народній Комітет у Теребовлі своєю енерґійною працею в повіті дав доказ своєї активности й у висліді цього тішиться повним довірям усього повіту.

і. з

ПІДВОЛОЧИСЬКА.

Дня 1. вересня ц. р. відбулася в салі Народного Дому в *Задиишівці* передвиборча нарада для судової округи Підволочиська. Збори відкрив *д-р Андрій Жуковський*, адвокат у Підволочиськах. До президії вибрано одноголосно: о. кан. *Ісидора Свистуна*, пароха зі Староміщини, *Василя Атаманюка*, господаря Богданівки, *Павла Байду*, господаря з Задиишівки і м-ра *Володимира Навроцького*, адвок. аплікаята у Підволочиськах. Адвокат д-р *Жуковський* пояснив присутнім теперішнє політичне положення українців у Польщі, виборчу ординацію і рішення проводу УНДО в справі виборів. На внесок емерит. директора школи, п. *Миколи Блашкова*, зібрані ухвалили отсі резолюції: 1) Представники українського громадянства судової округи Підволочиська, зібрані на зборах дня 1. вересня, заявляються за участю українського населення у виборах 8. вересня ц. р. 2) Збори закликають все українське громадянство тої округи піти масово дня 8. вересня ц. р. до голосування і віддати картки *без* ніяких черкань.

З ПЕРЕДВИБОРЧОГО РУХУ В ОКРУЗІ Ч. 75 (ДРОГОБИЧ—РУДКИ).

За останній час відбулися отсі передвиборчі зібрання у виборчій окрузі Дрогобич-Рудки:

В дні 25. серпня передвиборче зібрання в *Унятичах* (реферував п. *Михайло Фрайт).* Дня 28. серпня відбулося велике віче під голим небом у *Мединичах*, де промовляв наш кандидат *д-р Ст. Витвицький* перед около двома тисячами учасників, що прийшли також із сусідніх громад: Ріпчиць, Довгого, Опарів, Летні, Горуцька, Криниці. Тогож самого дня уладжено зібрання в *Більчу*, на якім промовляв також *д-р Витвицький* і передвиборчу нараду в *Доброгостові* (реферував м-р *Зінко).* В дні 1. вересня відбулися віча і наради в *Тустановичах* (референт *д-р Блажкевич)*, на *Гуковій Горі* (референт *д-р Блажкевич)*, в *Оровім* (референт м-р *Зінко)*, у *Трускавці* (референт дир. *Новосельський)*, у *Дрогобичі* — Стрийське Передмістя (референт *дир. Новосельський)*, у *Дрогобичі* — Зварицьке Передмістя і *Горішня Брама* (референт п. *Городиський Володимир)*, у *Дрогобичі* — Передмістя Лішнянське (референт *Фрайт Михайло і Яців Василь)*, у Товаристві ремісників „*Зоря*" (референт п. *Городиський Володимир).* Тогож дня відбув б. посол *Максимович Антін* віче під голим небом у *Підбужі*, *о. Кецун* в *Довгім* коло Східниці та о. дек. *Малецький* у *Летні.* *Д-р Степан Витвицький* реферував дня 1. вересня на передвиборчих зібраннях у *Вощанцях* і *Новосілках*, рудецького пов., а день передтим у *Загірю*, теж рудецького повіту. На всіх зібраннях вирішено взяти масову участь у виборах.

Збирайте датки і дарові книжки для заспокоєння духових потреб наших заточенців і шліть на адресу Т-ва „Просвіта" у Львові, Ринок 10.

ОСОБОВИЙ СКЛАД ВОЄВІДСЬКИХ ВИБОРЧИХ КОЛЕГІЙ ДО СЕНАТУ.

Оголошено такі числові дані про особовий склад воєвідських виборчих колегій до сенату, які в неділю 15. вересня ц. р. виберуть 64 сенаторів і їх заступників. На 2.577 делеґатів до виборчих колегій є 2.508 поляків, 36 українців, 17 жидів і 14 білорусів. У тернопільському воєвідстві на 101 делеґатів є 84 поляків, шістьох українців і двох жидів. У львівському воєвідстві на 258 делеґатів є 242 поляків, 9 українців і трьох жидів. У краківському воєвідстві на 213 делеґатів є 211 поляків і двох українців.

ІТАЛІЙСЬКІ ВІЙСЬКА ПЕРЕЙШЛИ КОРДОН АБІСИНІЇ.

ЛЬОНДОН, 4. 9. ПАТ. Райтер повідомляє з Аддіс Абеби: Втікачі з племени Данакільс, які напливають в околиці міста Іредава запевняють, що італійські війська перейшли кордон Абісинії.

—o—

АБІСИНІЯ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ЗА ПІДДЕРЖКОЮ ДО В. БРИТАНІЇ.

ЛЬОНДОН, 4. 9. ПАТ. На засіданні Т-ва „Ніль" прийняли одноголосно резолюцію, в якій між іншим говориться: Абісинія взиває В. Британію, щоб піддержала її і допомогла вдержати непорушність договорів та її власну незалежність.

Підчас голосування над резолюцією представник Єгипту заявив, що Італія веде в Єгипті дуже гостру пропаґанду проти В. Британії. Єгипет має деякі труднощі у взаєминах з В. Британією. Одначе з цього не виходить, що Єгипет вище цінить приязнь Італії між В. Британії.

На засіданні були присутні численні представники дипльоматичного корпусу і високі британські комісарі Полуднево-Африканської Унії, Родезії і Нової Фунляндії.

ПРИСПІШЕНА МОБІЛІЗАЦІЯ В АБІСИНІЇ.

ЛЬОНДОН, 4. 9. ПАТ. Райтер повідомляє з Аддіс Абеби: В останніх днях Абісинія приспішує мобілізацію і воєнні приготування. Великий придворний шамбелян виїзджає завтра до Гарар, де обійме команду над 10-тисячним корпусом. Европа й Америка дістають багато замовлень на воєнні матеріяли. Директор абісинського департаменту для закупна перебуває тепер у Німеччині. Швайцарська артилерійська фабрика дістала замовлення на 30.000 фунтів штерлінґів, у Злучених Державах замовлення сягають 50 тисяч долярів. Абісинія закупила 40 американських скорострілів Гочкіса. Ґазові маски, наметы, полеві далековиди і телескопи замовила Абісинія в Голяндії.

НАГЛИЙ ПОВОРОТ З ВІДПУСТКИ.

ПАРИЖ, 4. 9. ПАТ. Британський міністер скарбу Невіль Чемберлен, який перебував у Франції, нагло перервав відпустку і віїхав до Льондону, де візьме участь у засіданні кабінету. Чемберлен відмовився дати якінебудь вияснення.

—o—

БРИТІЙСЬКІ КАПІТАЛИ НЕ БЕРУТЬ УЧАСТИ В НАФТОВІМ КОНЦЕРНІ.

ЛЬОНДОН, 4. 9. ПАТ. Британське міністерство закордонних справ дістало звіт британського посла з Аддіс Абеби Сірея Барґона, що британські капітали не заанґажовані в концесії, яку підписав абісинський уряд.

СТРАШНЕ ЗНИЩЕННЯ ВІД БУРЕВІЯ НА ФЛЬОРИДІ.

100 осіб убитих. — Тисячі осіб без даху над головою.

ЛЬОНДОН, 4. 9. ПАТ. Всі телеґрафічні і телефонічні получення зі західною Фльоридою перервані. Залізничі шляхи і дроги ушкоджені. З великою силою лютував буревій над містом Тама, яке має 50 тисяч мешканців. У Бока Ґранде швидкість вітру доходила до 100 миль на годину. Шкоди дуже великі. На островах Фльориди Кайс, які сперш навістив буревій, мешкає кількадесять тисяч людей. На допомогу населенню виїхали кораблі.

З Міямі на Фльориді повідомляють, що буревій знищив цілий ряд сіл. Розпізнали 100 убитих. Побоюються за долю кількох тисяч осіб у глибині краю, де комунікація перервана. Пять кораблів приготованих до ратункової акції і пошуків корабля „Діксі", як тільки море успокоїться. Кораблеві не грозить небезпека, що він зараз потоне.

НОВИНКИ

— **З Українського Лікарського Товариства.** В пятницю 5. IX. в год. 19 відбудеться у домівці Товариства при вул. Підвалля 7, І. реферат д-ра Т. Бурачинського: Нові приписи лікарської деонтольоґії. 295

— **Фальшиві поголоски.** За поголосками у варшавських колах занотовано в пресі, нібито воєвідства тернопільське і станиславівське мають бути скасовані і прилучені до львівського воєвідства, якого шефом мав би стати колишній соймовий маршалок Сьвітальський. Агенцію „Всхуд" інформують з міродатних кол, що ці поголоски не мають ніяких основ. Таксамо стверджують рішучо, що нема ніяких основ інформувати, неначеб на становищі львівського воєводи мала прийти якась зміна.

— **Де наші продавці?** На Спаса був празник у Преображенській церкві при Краківській вулиці у Львові. Довкола церкви були столики з полотняними дашками, а продавали там самі чужинці. Одні продавали ріжні медалики з польськими написами, хрестики і фіґурки святих Францішків, другі продавали цукорки і ріжні макаґіґи, інші свиставки, трубки і т. п., ще інші яблока і грушки. Всіх продавців було кільканацять. З українців не було ніодного продавця. А десь колись оголошувались наші інваліди, що будуть продавати на празничних і відпустових місцях ріжні девоціоналії. Є теж наша „Фортуна" у Львові, вона могла легко поставити і свій столик. Є книгарня „Рідної Школи" або „Просвіти", вони могли мати свій столик і продавати молитовники і всякі книжечки. Є й наші продавці овочів і вони могли також продавати грушки та яблока до свячення. А тимчасом навіть ніхто про це не подумав. І тут у самім Львові, де ми є живі, під нашими церквами виманчують гроші зайди і продають чужі вироби, а наші безробітні голодують. Чому це так? Було досить лише наших жебраків і калік. На празник Успення П. Д. М. під Волоською церквою при Руській вулиці було те саме. І те саме діється по всіх наших відпустах поза Львовом. Але щоб і в самому Львові нас чужинці заступали, а чужі прогульковці, чуючи під церквою польську мову і бачучи польські річи, допитувались, а деж є українці? — це скандал. — **М. М.**

— **Пяте з черги відзначення „Українського Філятеліста".** Редакція віденського місячника „Український Філятеліст" повідомляє, що на недавній виставі під наголовком „Остропа" жюрі признало їй бронзову медалю. Це вже 5-е з черги відзначення „Українського Філятеліста" на великих філятелістичних виставках бронзовою медалею. Передше дістав „У. Ф." відзначення на виставах у Відні (1926), Найтічайн (1927), Берліні (1930) та знову у Відні (1933).

— **Страйк пекарських робітників у Львові** вибух у вівторок попол. Наслідком інтервенції інспекторату праці мала відбутися конференція, на якій делеґати пекарських робітників рішили виступити з конкретним домаганням нової збірної умови. Пекарські майстри, що від самого початку ставляться неґативно до тих домагань, не явилися, повідомляючи інспекторат праці, що уважають попередню збірну умову важною і не бажають собі вдаватися з робітниками в переговори. У відповідь на це робітники проголосили в год. 15.30 загальний страйк, в якому бере участь коло 1.500 осіб.

— **Як адресувати до Львова.** Щоби почтові пересилки, адресовані до мешканців побільшеного Львова, доходили правильно та без опізнення, треба на адресі побіч слова Львів подавати теж порядкове число віддавчого уряду, а саме: 1) Львів 1 доручує на терені середмістя, 2) Львів 14 (Кривчичі), 3) Львів 15 (Богданівка), 4) Львів 20 (Клепарів), 5) Львів 21 (Кульпарків), 6) Львів 22 (Сиґнівка), 7) Львів 23 (Замарстинів), 8) Львів 24 (Знесіння), 9) Львів 25 (Левандівка). Таке адресування посилок тим важніше, що почтові уряди поза ч. 1 лежать на терені громад прилучених до Львова, де часто назви вулиць є такі самі, як назви вулиць самого м. Львова.

— **За українську захоронку в Криниці.** Польські „матечки" будують вже в Криниці свою захоронку недалеко цвинтаря. Насувається гадка, чому не будують наші СС. Служебниці української захоронки (прецінь цілу Криницю заселюють українці від віків, а в школі зі 7 відділами на селі нема навіть одного латинника), коли і площа є гарна в самому центрі Криниці і грошей яких 20.000 зол. лежить в купелевім заведенні. Вправді площа і гроші парохіяльні, але і захоронка та ціла камениця буде також парохіяльна. За якісь церковні гроші побудували величаву віллю в Жеґестові на Лопаті і там є СС. Служебниці. А тут в Криниці треба би вже будувати, бо і площу могло би купелеве заведення роздобути, а й ті покладні гроші можуть колись „здевалюватися", тощо. — **М. М.**

— **Фільварки на ліцитації.** Дирекція Т-ва Кредитового Земського у Львові оголосила знову ліцитації земельних маєтків у Сх. Галичині. На ліцитаційну продаж виставлені маєтки: Неґівці пов. Калуш, власність К. Чарковського; Золотий Потік пов. Бучач, вл. В.Чайковського; Попівці пов. Броди, вл. Бохенських; Чехи, Опліщо, Монастирок і Оглядів пов. Броди, вл. Стан. Кравського; Костельники пов. Бучач, вл. Целіни Штайн; Білобожниця Стара і Семаківці пов. Чрткі в, вл. Охоцького; Путятичі і Губенщина пов. Городок Яг., вл. ґр. Яблоновського; Тапин пов. Ярослав, вл. Мицельських; Тарношин, пов. Рава Руська, вл. Т. Гулимка; Семиківці пов. Підгайці, вл. З. Літинського; Гори Доловачі пов. Сокаль; Владківка пов. Тернопіль, вл. Блешкого; Делеїв пов. Станиславів, вл. Цивінських; Ставки пов. Скалат, вл. Уейської; Колодрібка пов. Заліщики, вл. Деллі Скалі; Городок пов. Заліщики, вл. ґр. Борковського; Чишки пов. Золочів, вл. Уейської. Ліцитації відбудуться перед нотарем Т. Навроцьким у Львові від кінця вересня ц. р.

— **Шибениця в Чорткові.** Сьогодні в 5 год. рано на подвірі вязниці в Чорткові кат Браун повісив Архипа Борчука і Дмитра Лопащенка, засуджених на смерть за вбивство трьох осіб у Мельниці. Президент Мосьціцький не скористав з права ласки.

— **Траґедія родини Зарембів.** До стоматольоґа д-р Овінського при пл. Бернардинській у Львові доставлено вчора з Кульпаркова Єлисавету Зарембу, жінку архітекта, якого довжит вбила в Бруховичах Ґорґонова. Зарембову держали вісім літ у заведенні для умово недужих, а що вона від довшого часу поводилася зовсім нормально, позволено їй поїхати до лікаря задля операції щоки. З нею приїхала доглядачка, сильна жінка, що не відступала від неї ані кроку. Коли лікар відійшов від крісла, що стояло біля відчиненого вікна, щоби взяти зі шафи потрібний інструмент, Зарембова зірвалася нагло з крісла і заки доглядачка змогла її зловити вискочила з другого поверху стрімголов на вулицю. Нещасна згинула на місці розторощивши собі череп. Доглядачка, потрясена самогубством пацієнтки, що находилася під її опікою, дістала нервового нападу і кульпарківське заведення мусіло вислати по неї свою службу.

— **Не приймають до війська російських еміґрантів.** До французької армії зголошувалося в останніх часах багато осіб, що не мають устійненого громадянства. Головний контингент тих кандидатів складався переважно з російських еміґрантів, що з політичних причин мусіли покинути свою батьківщину. Французьке міністерство військових справ, не могучи так ...

слених зголошень полагоджувати індивідуально, заявило, що може тих людей приняти тільки до чужоземної легії. Цим способом хоче міністерство відстрашити їх від військової служби.

— **Розбійник Лепей** напав дня 26. серпня біля полонини Кук, на Закарпатті, на 6 студентів і ограбив їх. Нападав не сам, а був ще один спільник, що назвав себе Клевець. Ціла пригода нападу була дуже цікава. Коли студенти йшли на полонину Кук, з лісу вийшли два мужчини й приклавши рушниці для стрілу, крикнули: „Стій, руки догори, або загинете!" Студенти піддались рішучому наказові. Тоді один підійшов до туристів, а другий з наставленою на них рушницею стояв оподалік. Перетрусивши кишені та торби туристів, зазначив, що він не візьме того, що йому не потрібне, та чого він не розуміє. І справді фотографічні апарати він полишив, а забрав гроші. Опісля представився, заявивши, що він Лепей, а то його товариш Клевець. „Тепер, панове, маєте п в до Воловой, сказав Лепей, за дві години будете у Воловім на жандарській станиці. Коли хочете, можете написати до новинок". Здивовані чемністю студенти раді, що вирвалися з рук, пішли до Вольового й зробили так, як їм порадив сам Лепей. Тепер студенти вже в Празі й весело оповідають знайомим свою пригоду. А жандармерія ще й досі не знайшла розбійника Лепея.

— **Міжнародній демографічний конґрес у Берліні.** Дня 26. серпня розпочався у Берліні міжнародній демографічний конґрес під протекторатом міністра д-ра Фріка й науковим проводом директора антропольоґічно-евґенічного інституту в Берліні проф. д-ра Е. Фішера. На конґрес зголосилося кількасот учасників із майже сорока держав, між ними значна кількість осіб із Англії, Італії, Франції, Швеції, Чехії та Польщі. З українців бере участь у конґресі представник „Українського Наукового Інституту" в Берліні, проф. д-р Кузеля, що матиме в середу в антропольоґічній секції реферат про „Характеристику руху людности на українських землях за останніх 35 літ (1897—1932)".

— **Земля добута з моря.** На західному шлезвіґгольштинському побережі веде німецький уряд на великі розміри роботи, що мають на меті добути спід моря землю для кольонізації. Будують попри береги величезні греблі, спускають воду, засипують та підвищують дно і здобувають нові простори врожайної землі, на якій поселюють німецьких хліборобів. Біля Зідерділтмаршен відбулося 29. серпня посвячення такої кольонії, новоствореної на просторі 1333 гектарів, добутих з моря. На посвяченні був сам канцлер Гітлер, що виголосив промову, в якій м. і. сказав: „Нехай німецький нарід не забуває ніколи, що життя не дано чоловікові в дарі, але що його все треба тяжко виборювати і працею закріпити".

— **Карна експедиция на людоїдів.** Голяндська влада влаштувала карну експедицію на острови Молюки (між островами Целебес і Новою Ґвінеєю), де місцеве населення управляє на великі розміри людоїдство. Тубильці нападають на чужинців, що наближаються до берегів, убивають їх і несуть у глибину краю, де їх пожирають. З особливим завзяттям полювали на людей білої раси. Голяндське військо окружило кілька осель людоїдів і зловило кількасот осіб, які покарало на місці. Тепер іде експедиция на друге племя людоїдів, серед яких згинули три американські туристи.

— **Великі французькі маневри.** Після великих маневрів італійських, німецьких і чехословацьких приходить черга на французькі. Зачалися 2. ц. м. в Шампанії і потревають до 25. ц. м. Це будуть найбільші маневри від часу світової війни. На схід від Раймсу, між Мурмельоном і Ретелем, три змоторизовані дивізії з відділами танків розпічнуть ділання. Опісля в околицях Суасон будуть вправи 52 дивізійних формацій, зложених з резервістів. Від 9. до 19. вересня відбудуться в околиці Сістерон вправи 14-ої армії, а від 24—25. ц. м. загальні маневри всіх військ під Мурмельон.

— **Ріжні вістки.** Безробіття у Франції за один тиждень зросло на нових 687 осіб. — Рузвельт затвердив принятий конґресом законопроект, щоб признати фармерам трьохлітню мораторію. — В околицях Льондону появилось багато фальшивих 1-фунтових банкнотів. — Знижка цін на телеграми в Англії причинилась до зросту телеграм на 20 проц. — Альфонс XIII помирився із своїм дядьком Альфонсом-Карлом, кандидатом еспанських „традиціоналістів" на престіл. — Німецьке посольство в Аліс Абебі вже вибудувало підземні льохи для німецької кольонії на випадок наїзду італійських літаків. — Катальонська самоуправа призначила 20 міл. пезет на будову нових шкіл у Барцельоні. — До Берліна приїжджає совітська комісія, що хоче купувати всякі залізничі матеріяли. — Біля Кантону арештували китаянку Тан-Чін-Чіяо, звану королевою піратів, що грабили анґлійські пароплави.

— **Югославянський консулят у Львові** повідомляє, що день 6. ц. м. як двацяті роковини уродин Петра II. є для Югославії святом і з цього приводу відбудеться богослуження в православній церкві при вул. Францішканській.

—o—

З листів до Редакції.

На численні запити, ставлені мені в приводу статті у ч. 10262 „Веку Нового" з 23. серпня ц. р., заявляю, що нічого спільного з нею не мала і не маю, тимбільше, що не всі інформації, поміщені у тій статті, відповідають правді. Про джерело, із якого дописувач „В. Н." черпав відомости та одержав матеріяли — нічого мені не відомо.

Галя Левицька.

Львів, 3. вересня 1935

—o—

ДИВОГЛЯДИ.

ПАНЦИРНІ ОДЯГИ.

У Ню Йорку появились перші одяги, яких не пробиває револьверова куля. Назверх вони не ріжняться нічим від звичайних одягів. Замість тканини мають вони металеві нитки. Револьверова куля не пробиває такого одягу з віддалі 10 метрів.

ІНТЕЛІҐЕНТНІ МАЛПИ.

Анґлійський дослідник Віліям Бейкер, що вернувся з Африки впевняє, що в оселі бельґійського Конґа Умбаґалі надибав ватагу малп, яка видавала звуки зовсім як вистріли рушниць. Він ствердив, що малпи ці прислухувались довший час, як европейські мандрівники полювали на всяку звірину. Коли малпи запримітили, що на відгомін „бум-бум" звірі падають неживі та втікають у переполоху, почали вони робити те саме, щоб відстрашити людей.

КЛЮБ НЕВДАЧНИКІВ.

У Льондоні заснували „Клюб авторів, яких висвистали", річ ясна, на премієрі їх пес. Членами такого клюбу можуть бути тільки молоді, ще невідкриті таланти, яких дебют закінчився таким ефектом. Член клюбу, який добився успіху на сцені, перестає автоматично бути членом. Не можуть бути членами клюбу автори, яких висвистають, але які мали колись уже успіх на сцені. Найгірше в ідеї такого товариства це те, що вона — стара. У 80-их роках у Парижі зробили собі такий жарт відомі письменники Доде, Золя та Турґенев, обєднавшись у гурт авторів, що не могли добитись успіху на сцені. Доде і Золя не мають цього успіху і досі, але Турґенева як драматурга зреґабілітували по смерти.

КЛЮБ ФАКІРІВ.

У Сан-Франціско заснували клюб для факірів-аматорів. Його членами можуть бути тільки факіри, що ніколи не показували перед publікою за гроші своїх штукарств. Клюб має вже яких 200 членів. Усі вони знають, як факіри дивують світ і самі показують це перед своїми знайомими. Тайни факірів стали вже такі популярні, що в Амениці знає їх уже... 30.000 людей.

СПОСІБ НА ЖІНКИ І НА ЧОЛОВІКІВ.

У китайськім місті Пейпінґ робітники, що втратили заробіток, почали заставляти своїх жінок по льомбардах. Власники льомбардів уживають цих жінок як служниць тільки за харч. Бувають випадки, що жінки не хотять вертатись до своїх чоловіків. Чоловіки інтервеніюють перед владою, але закон є проти них; вони мусять по доброму переконувати своїх жінок, щоб вернулись до них.

Дописи.

СНЯТИН.

Концерт у честь Франка. Дня 18. 8. відбувся заходом філії „Просвіти" в Снятині концерт для вшанування памяти І. Франка. Програма концерту була вміло дібрана. Поодинокі продукції хорів зі Снятина, Красноставець і Підвисокої та декламації випали бездоганно. Слід відмітити сольоспіви п. Р. Гуміниловичівної, яка збирала заслужено бурю оплесків цілої салі та була примушена до наддатків. Також скрипкове сольо п. В. Барана виконане було по мистецьки. Вершком захоплення був терцет до слів „Минули літа молодії", виконаний п. Р. Гуміниловичівною (сопран), п. В. Бараном (скрипка) і п. О. Тисяк (фортепян). Особлива подяка належиться Вп. О. Тисяк за підготовлення хорів і диригентуру та фортепяновий супровід і безкорисне визичування фортепяну на всякі імпрези. Наприкінці слід ствердити, що снятинське міщанство, на жаль, брало в дуже малій кількости участь у концерті. А вже дуже сумне явище, гідне напятнування, те, що підчас концерту на тім самім подвірю, де відбувався концерт, члени спорт. товариства „Каменярі" грали відбиванку.

СПОРТ.

УЖГОРОД. СК РУСЬ — БФТЦ БЕРЕГІВ 1:1 (0:1).

Перші змагання, розіграні в мин. неділю за мистецтво східнословацько-закарпатської дивізії принесли нашій ужгородській дружині тільки один пункт. Першого голя стріляли берегівці вже в 17. хвилині (Кольоврат), Русь вирівняла щойно в 40 хвилині з карного, що його стріляв певно Кобзар. Після того обі дружини мали ще можливість вирішити змагання у свою користь, однак всі атаки не змінили вже висліду.

Русь вступила у складі: Бокшай, Радик, Криж II., Іванчо, Куруц, Бендас, Ковач, Шандор, Кобзар, Криж I., Крайняк. У берегівській дружині, що складається майже з самих мадярів, виступив уперше б. грач Руси Мінчик. Суддя Ґотліб для дивізійних змагань за слабий.

Змагання розіграно на грищі Руси. Видців 2.000.

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ СОВІТСЬКОЇ УКРАЇНИ — РЕД СТАР ОЛІМПІК 6:1.

В Парижі розіграла в мин. неділю 1. ц. м. репрезентація копунів Совітської України змагання з тамошньою чоловою дружиною Ред Стар Олімпік, які виграла без найменшого труду 6:1. Французька преса підчеркує, що копуни Сов. України задемонстрували гру в найчистішому шотляндському стилі і робили з противником, що хотіли. В якому складі виступає та репрезентація Сов. України, не знаємо.

ШВЕЦІЯ — РУМУНІЯ 7:1.

В Стокгольмі репрезентація копунів Швеції перемогла репрезентацію копунів Румунії 7:1 (1:0).

НОВИЙ РЕКОРД КЕМПБЕЛА.

Солт Лейк Сіті (ПАТ). Відомий анґлійський автомобіліст Кемпбел перебув дистанс одної милі в 11,83 сек. себто 304,311 миль на годину. Ця скорість є світовим рекордом на відміреному згори дистансі.

ЧЕСЬКІ КОПУНИ В СССР.

В неділю 1. ц. м. виїхала з Праги до СССР репрезентаційна дружина чеських копунів, яка розіграє змагання 5. ц. м. в Ленінґраді, 8. ц. м. в Москві та 11. ц. м. у Києві. В репрезентації іде 17 копунів, що заступають празьку жупу (дивізію), а саме клюби: Богеміенс, Чехіє Карлін і С. К. Кладно. Отже це навіть не другий, а третій гарнітур.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

НАЗУСТРІЧ. Ч. 17. 1. IX. 1935. Література, мистецтво — наука — громадське життя. — Зміст: Святослав Гординський: Лист знад Арна. Богдан І. Антонич: Поезії. Василь Сімович: Як гинуть українські вчені. Михайло Рудницький: Винахідники старих машин. Святослав Ольшенко-Вільха: Історія одної ночі. М. Федюк: Мистецькі вистави, рецензенти, публика. Іван Іванець: Дольницька відвідала Львів. Андре Сюарес: Раса і сила. Таня Чайківська: Привіт із Фіордів. М. Коцюбинський й українська література. Чужинна хроніка. Горобці на дротах. Летіло 40 сорок. 11 ілюстрацій. — Ціна числа 50 сот.

НИВА, часопис присвячений церковним і суспільним справам. Львів, липень-серпень 1935. Р. XXX. Ч. 7—8. — Зміст: Ювилей Архипастиря. о. Мат. Гуньовський: Суспільна обезпека духовенства. о. Мих. Декайло: Основи соціольоґії. о. Волод. Престашевський: Католицька преса. о прот. П. Табінський: Релігійні питання в церк. розколі XI. в. о. Ос. Кучкуда: Про відбудову парох. резиденцій. о. І. Б.: Тіни деканальних соборчиків. о. Петро Хомин: І. Католицький Зїзд Чехословаччини. о. д-р Г. Костельник: Моя відповідь о. прот. П. Табінському. — Всячина.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ, ілюстрований журнал історії та побуту. Львів, вересень 1935. Р. VII. Ч. 9. Зміст: А. Курдидик: Осінь 1917. Ч-кий: Маківка. Сидір Ярославин: Як ми ставали большевиками. Борис Монкевич: Оборона Катеринослава. І.: Найбільша бібліотека війни. Д-р В. Пастущин: Український табор сиріт і старців у Святобожиццях. Степан Лисак: Сини Закарпаття. Теофіль Коструба: Іван Халдіевич, воєвода князя Володимирка. Іван Вислоцький: 16 місяців у рядах київських Січових Стрільців. Ген. О. Удовиченко: Козак Сергій Кравченко. Посмертні згадки. Бібліографія.

ГУРТУЙМОСЯ, трьохмісячний журнал військово-громадської думки. Прага, квітень-вересень 1935. Р. I. Ч. II—III. Зміст: 1. Олекса Буровій: На марґінесі Всеукраїн. Національного Конґресу. Ф. Вероніка: Квіти країні (вірш). Без батьківщини. 50-ліття ген. В. Сальського. Борис Лисянський: * * * (вірш). І. Черевик: До українця емігранта (вірш). З настроїв на Совітській Україні. Володимир Мурський і Олександер Зіверт (некрольоги). — Спектатор: Міжнародне положення. П. Крипський: Артилерійське озброєння танків. З преси. Проф. д-р Ст. Смаль-Стоцький: Слово до земляків. Ст. Сірополко: 10-ліття Т-ва „М. В. Б. У." в Празі. Хроніка.

ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС. Львів, 1. вересня 1935. Р. XV. Ч. 35.

PRZEGLĄD SPOŁECZNY, miesięcznik poświęcony zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dziećmi. Lwów, lipiec—sierpień 1935. R. IX. Nr. VII—VIII.

WSCHÓD-ORIENT, kwartalnik poświęcony sprawom Wschodu. Warszawa, styczeń—sierpień 1935. R. VI. Nr. 1—2.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 5. IX. год. 8. веч. „Мій коханий дурнику“.

Пятниця, 6. IX. год. 8. веч. „Авантюра в раю“.

Театр Рімнородностей.

Четвер, 5. IX. год. 8. веч. Познанська оперетка „Країна усміху“.

Пятниця, 6. IX. год. 8. веч. Познанська оперетка „Країна усміху“

Кіна.

АДРІЯ: „Син Конг-Конга“. „Лови на тигра“.

АПОЛЬО: „Революція в царстві вальса“.

АТЛЯНТИК: „Авдієнція в Ішлю“.

ВАНДА: „Велика княжна Олександра“ і ревія „Божок полудневого моря“.

ҐРАЖИНА: „Сестра Марта є шпіоном?“

КАСІНО: „20.000 літ у Сінг-Сінг“.

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Мала пеня“ (з Франціскою Ґаль).

МАРУСЕНЬКА: „Мала пеня“ (з Франціскою Ґаль).

МІРАЖ: „Гарна як світ“.

МУЗА: „Добра ворожка“.

ПАКС: Нечинне.

ПАЛЯС: „Мрійливі уста“ (з Ел. Берґнер).

ПАН: „Мальована заслона“ (Ґрета Ґарбо).

РАЙ: „Нуждарі“, „Париж у вогні“ (дві серії разом).

СВІТ: „Світ сміється“.

СОНЦЕ: „Король циганів“, „Ярмарок кохання“.

СТИЛЕВЕ: „Чорна перла“, ревія: „Те, що найцікавіше“.

УТІХА: „Местник прерії“ та ревія.

ХИМЕРА: „Бабуна“ (фільма з життя мурпнів плем. Банту).

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Закордонне радіо.

Четвер, 5. вересня 1935.

Відень (506,8) 12.00, 19.10 Концерт, 17.30 Солісти (Стерені сопр., Нон барит.), 22.10 Муз. всячина, спів. **Братислава** (298,8) 18.30 Пісні й арії, 19.25 Танці й пісні. **Прага** (470,2) 16.30 Сальон. квартет. 20.20 Балєт. музика. **Париж** (1648) 12.15 Камер. музика, 16.50 „Ля фос Анс“ ком. Дестуша, 20.30 Концерт. **Атльона** (531) 19.20 Ірляндська музика, 20.00 Вок. інстр. концерт, 21.00 Ірляндські пісні. **Білгород** (437,3) 13.15 Нар. пісні, 16.00 Сп. ресіталь. **Берлін** (356,7) 14.15 Легка музика, 16.30 Пісні, 19.20 Соната на форт. на 4 руки Н. Баха. 20.10 Танк. пробоєники нового сезону. **Гайльсберг** (291) 15.35 Естонська музика й пісні. **Кеніґсвустегавзен** (1571) 20.50 Симф. концерт, 22.30 Нічна музика. **Мінхен** (405,4) 16.10 Лютня й бас, 20.10 Танк. музика. **Будапешт** (550,5) 17.45 Віольончеля. 20.05 Концерт, 22.00 Циг. музика. **Міляно** (221,2) 11.30 Популярна музика, 13.05 Квінтет, 20.40 Військ. орх. **Рим** (420,8) 17.05 Вок.-інстр. концерт, 20.40 „Манон Леско“ оп. Пуччінія.

Пятниця, 6. вересня 1935.

Відень (506,8) 12.00, 13.10 Концерт, 14.00 Спів (Гіш тенор), 17.05 Пісні австр. композиторів (Странски сопр.), 18.25 „Валькірія“ оп. Р. Ваґнера **Кошиці** (259,1) 17.25 Спіпські нар. пісні. **Прага** (470,2) 17.00 Віольончеля, 18.40 Форт. ресіталь, 19.25 Від колиски до престола — пісні, 20.10 Серенада е-дур Сука, 20.45 Оп. арії. **Париж** (1648) 12.15 Симф. муз., 20.45 Пісні, 22.50 Танк. музика **Білгород** (437,3) 21.30 Гимни й патр. пісні, 23.00 Нар. пісні. **Любляна** (569,3) 22.15 Пісні селян. **Берлін** (356,7) 18.00 Концерт. **Кеніґсвустергавзен** (1571) 15.15 Діти співають, 16.00 Концерт, 19.00 Легка музика. **Кельн** (455,9) 21.00 Муз. мандрівка по світі. **Мінхен** (405,4) 16.10 Солісти (муз. сп.), 21.00 Фант. симфонія Берліоза, 22.30 Октет оп. 116 Шуберта. **Будапешт** (550,5) 13.30 Циг. муз., 20.15 Скрипка. **Міляно** (221,2) 11.30 Популярна музика, 22.20 Солісти. **Рим** (420,8) 13.05 Легка музика, 20.40 Концерт.

За упокій душі

бл. п. Д-ра Ярослава

Кулачковського

першого директора „Дністра“

відправиться

Поминальне Богослуження

в суботу дня 7. вересня п. р. в год. 8-ій рано в Церкві Успенія Пресв. Богородиці при вул. Руській, на яке запрошує

Дирекція „Дністра“.

Львівське радіо.

Четвер, 5. вересня 1935.

6.30 Ранішня авд., 6.34, 6.34 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл.; у перерві ок. 7.20 Ран. денник, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Авд. для шкіл, 11.57 Сигнал часу. 12.03 Полудн. денник, 12.15 Концерт сальон. музики. 13.00 Сальон. музика з гр. пл., 13.25 Хвилина для жінок, 13.30 Легка й танк. музика, 15.15 Біржа. 15.25 Експорт, 15.30 Музика, 16.00 Для мол. дітей: Прогулька. 16.15 Дрібні скр. твори, 16.45 Вся Польща співає, 17.00 Польський соціялізм на еміґрації, 17.15 Концерт орх., 17.50 Світ кришталів, 18.00 Віольончеля, 18.30 Один день на Сх. Торгах, 18.40 Турист. інформатор, 18.45 Популярна музика із гр. пл., 19.00 Із фільм. книжки зажалень, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.40 Актуальна гутірка, 20.00 Легка музика, 20.45 Веч. денник, 20.55 Із суч. Польщі. 21.00 Театр Уяви: „Відвідини“ А. Рибіцького, 21.35 Пісні (Корвін-Шимановська), 22.00 Танк. музика, рефрени, пісоньки.

Пятниця, 6. вересня 1935.

6.30 Ранішня авд., 7.55 Трохи інформацій, 8.00, 12.15 Для шкіл, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудн. денник. 12.40 Камер. музика, 13.25 Хвилина для жінок, 13.30 З ринку праці, 13.35 Легкі пісоньки з гр. пл., 15.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Старі пісоньки, 16.00 Гутірка для хорих, 17.15 Концерт орх., 16.45 Для дітей: Вересень на небі й землі. 17.00 Репортаж із вистави в Брюселі, 17.15 Хвилина поезії, 17.20 Гайдн: Квартет оп. 1. ч. 3, 17.50 Спорт. порадник, 18.00 Мішаний хор, 18.30 Програмова скринька, 18.40 Спорт. гутірка, 18.45 Пісні про кохання (Роґатінер сопран), 19.00 Із довеньких жартів, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Акт. монольоґ, 20.00 Легка музика, спів, 21.00 Веч. денник, 21.10 З давньої та суч. Польщі, 21.15 23.05 Симф. концерт, 22.30 Концерт малої орхестри.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.24—5.27 зол.

Нім. марка 1·60—1·68, фр. франки 34·85—35·00, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінґи 26·15—26·30, австр. шілінґи 99·50—102, чеські корони 20·50—21·50, рум. леї 28·50—29·50, ліри 38·50—41·00.

Золото: Долари 9.03·50—9·08, Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 82·00—82·75, Корони 36·20—36·80, Рублі 4·60—4·70. 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр. ср. 0·07—0·08.

Премійки.

Долярівки 52·50—54·00, Інвестиційна 106·00—108·00, Будівельна 41·25—43·00.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·50—45·00, 5 проц. дол. Б. Г. 53·00—54·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 41·50—43·00, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 44·50—46·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 50·50—52·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 4-го вересня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг.	масла десерового бльокового без опакування . .	2·30 зол.
1 кг.	масла десерового в бочках враз з опакуванням	2.34·50 „
1 кг.	масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по . . .	2·50 „
1 л.	молока	0·13 „
1 л.	сметани	0·60 „
1 к.	яєць	3·00—3·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Ціни на масло, молоко, сметану і яйця не змінились.

Тенденція на масло, молоко, сметану і яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 4. IX. п. р. платить своїм достанцям за 1 кг живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 80 дкг.	за 1 кг.	0·80 зол.
Мол. однор. кури І. кл.	„	0·90 „

Птицю приймає в кількости визначеного приділу для кожного свого доставця.

ОПОВІСТКИ.

Ферійна Комісія Т-ва Укр. Ст. Мед. і Фарм. „Медична Громада“ подає до відома, що дижурний Ферійної Комісії урядує щодня від год. 9·30—10·30 в льокалі Т-ва при вул. Чарнецького 26, II. брама, двері ч. 8. За Виділ: М. Кузьмович, секретар Т-ва. 291 1-2

Д-р Омелян і Ксеня з Яновичів Лебедовичі зложили 60 зол. на: „Рідну Школу“, У. К. Т. О. Д. І. та „Просвіту“ замість повідомлень про своє вінчання. 292

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10